

O-antifonene i ny oversettelse

Nedenfor gjengis de såkalte o-antifoner slik de ble vedtatt under liturgikommisjonens formelle annengangsbehandling i november 2021. Siden har kommisjonen vedtatt enkelte endringer i oversettelsene i mars 2023 og april 2024. I spalte til venstre er de latinske tekster tilføyd.

O-antifonene finnes i en langform og en kortform, førstnevnte til bruk som antifon til *Magnificat* i vesper de siste syv dager før jul, sistnevnte til bruk som halleluja-vers i messen i den tilsvarende periode.

Langformen (som altså primært brukes i vesper) har ofte en forseggjort melodi. Til de latinske tekster finnes det en rekke melodier og ulike sangtradisjoner (delvis knyttet til ulike ordenssamfunn).

Typisk for o-antifonene er langformens innledende ord på latin. *Muligheten* til å bruke disse er tatt med på norsk, spesielt med tanke på sang.

Wolfgang Plagge hadde komponert melodien til de tekster som nå står i *Antifonarium til Tidebønnene*. Han har også komponert melodiene til de nye oversettelser. Selv skriver han i en kommentar: «I henhold til gammel praksis kan de synges 1) enten ett ledd for hver dag i uken, 2) eller som en ekspanderende sekvens (ett vers første dag, to annen dag, og så videre inntil alle syv versene synges sammenhengende den siste dagen).»

Det er *foreløpig* et par avvik i meloditekstene i forhold til vedtatt tekst (17., 20., 22. og 23. desember), samt en liten skrivefeil i disse (18. desember). Det er redegjort for avvikene i meloditekstene i fotnoter nedenfor.

Kortformen (finnes i vedlegg D, og brukes som halleluja-vers i messen) synges på vanlig resitasjonstone og har derfor ikke fått egne komposisjoner.

Selv om liturgikommisjonen for tiden ikke holder på med tidebønnsliturgien (ut over der hvor dette er knyttet til bestemte helgendager), er det som her foreligger, på en måte en foregripelse av arbeidet med den fremtidige tidebønnsliturgi. Oversettelsene avviker en god del fra de som finnes i «studieutgaven» *Tidebønnene – til liturgisk bruk for Den katolske kirke i Norge*, bind I (advent-jul), St. Olav Forlag 1999, s. 612-661, samt andre tidligere oversettelser og gjendiktninger. Det ligger et omfattende arbeid bak de nye tekstene, inklusiv høringer og en rekke behandlinger i kommisjonen.

Et mål for arbeidet har vært å bringe de norske oversettelser nærmere de latinske tekster enn tilfellet ofte så langt har vært. Det har også vært viktig å bruke den aktuelle bibeloversettelse der det siteres fra, alluderes til eller gjøres bruk av bibelske bilder. I tillegg må selve språket være godt, og det må egne seg for sang, og også ellers for liturgisk bruk.

Dette oversettelsesarbeid måtte gjøres nå, til tross for at det kun er kortformen som det er praktisk nødvendig å få på plass (av hensyn til lektionariearbeidet). Men fordi tekstene i begge formene henger så nøye sammen, ble det nødvendig å få klargjort også en *mulig* utgave av langformene (tekst og melodi). Heri ligger at langformene vil kunne justeres i fremtiden, men da vil man nok måtte ta hensyn til de endelig vedtatte kortformer.

Ingen av oversettelsene har så langt status som offisielle liturgiske tekster, og man har derfor ingen liturgirettslig plikt til å bruke dem ved feiring av liturgien på norsk.

O-antifoner*

Merk: Det er en gammel tradisjon at melodien som en antifon synges på, legges opp en tone annen hver dag i tiden 17. – 23. desember.

17. DESEMBER

Vesper

Antifon til Magnificat¹

<p><i>O sapientia, quæ ex ore Altissimi prodisti, attingens a fine usque ad finem, fortiter suaviterque disponens omnia: veni ad docendum nos viam prudentiæ.</i></p>	<p>(O sapientia) o Visdom, som gikk ut fra Den høyestes munn, du strekker deg fra himmelrand til himmelrand. Med styrke styrer du alt så vel: Kom, lær oss klokskapens vei.</p>
---	---

O Vis - dom, som gikk ut fra Den høy - es - tes munn,
du strek - ker deg fra him - mel - rand til him - mel - rand.
Med styr - ke sty - rer du alt så vel: Kom, lær ___ oss vis - dom - mens vei.

* O-antifonene her: Liturgikommisjonens oversettelse, november 2021, mars 2023, april 2024. Foreløpige vedtak. Oversettelsene er ikke approbert eller bekreftet av kirkelige myndigheter.

¹ Det nest siste ord under notene her (*visdommens*) svarer til oversettelsen fra før mars 2023, men ble da av kommisjonen endret til nytt ord (*klokskapens*).


18. DESEMBER

Vesper

Antifon til Magnificat


<i>O Adonai et Dux domus Israel, qui Moysi in igne flammæ rubi apparuisti, et ei in Sina legem dedisti: veni ad redimendum nos in brachio extento.</i>	O Adonai, Herre og fyrste for Israels hus, du som viste deg for Moses i tornebuskens flammende ild og gav ham loven på Sinai: Kom, strekk ut din arm og forløs oss.
--	---

4



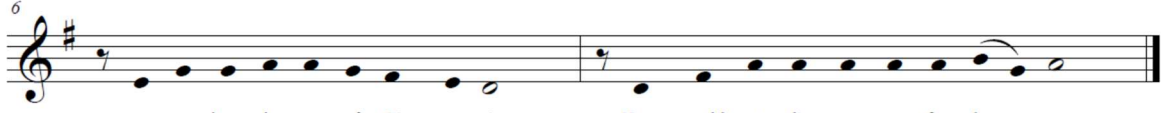
O A - do - na - i, Heer - re og fyrs - te for Is - ra - els hus,

5



du som vis - te deg for Mo - ses i tor - ne - bus - kens flam - men - de ild

6



og gav ham lo - ven på Si - na - i: Kom, strekk ut din arm og for - løs ___ oss.

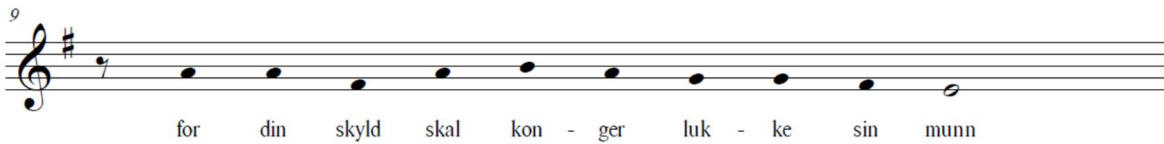
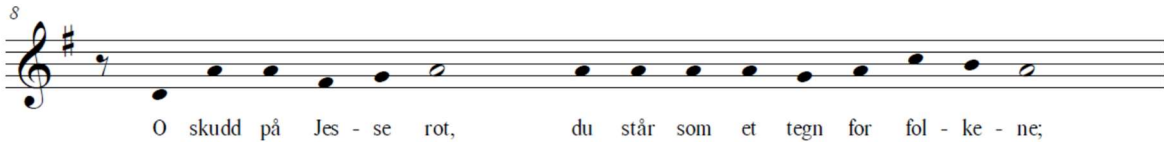
19. DESEMBER

Vesper

Antifon til Magnificat

O radix Iesse, qui stas in signum populorum, super quem continebunt reges os suum, quem gentes deprecabuntur: veni ad liberandum nos, iam noli tardare.

(O radix Iesse) o skudd på Jesse rot, du står som et tegn for folkene; for din skyld skal konger lukke sin munn og folkeslagene skal bønnfalle deg: Kom og fri oss, drøy ikke lenger.

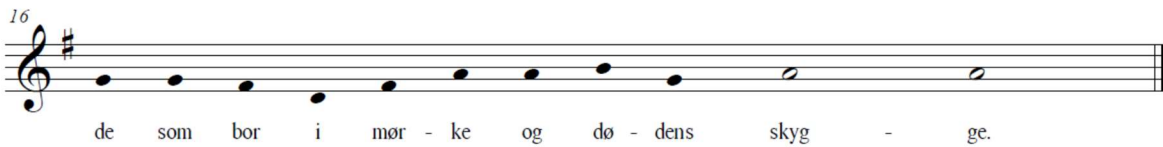
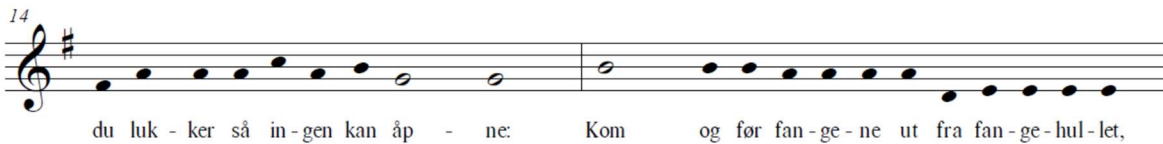
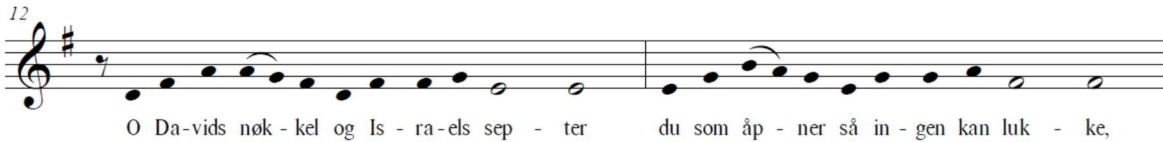


20. DESEMBER

*Vesper*Antifon til Magnificat²

*O clavis David, et
sceptrum domus Israel;
qui aperis, et nemo
claudit; claudis, et nemo
aperit: veni et educ
vinctum de domo
carceris, sedentem in
tenebris et umbra mortis.*

(O clavis David) o Davids nøkkel og septer for Israels hus, du som åpner så ingen kan lukke, du lukker så ingen kan åpne: Kom og før fangene ut fra fangehullet, de som bor i mørke og dødens skygge.



² Noen ord under notene her (*Israels septer*) svarer til oversettelsen fra før november 2021, men ble da av kommisjonen endret til nye ord (*septer for Israels hus*).

19

O fol - ke - sla - ge - nes kon - ge og al - les leng - sel,

20

du hør - ne - sten som gjør - de de to til ett: Kom og frels men - nes - ket som du for - met av støv.

23. DESEMBER

Vesper

Antifon til Magnificat⁴

O Emmanuel, rex et legifer noster, expectatio gentium et salvator earum: veni ad salvandum nos, Domine Deus noster.

(O Emmanuel) o Immanuel, vår konge og lovgiver, folkeslagenes håp og frelser: Kom og frels oss, Herre vår Gud.

22

O Im - ma - nu - el, vår kon - ge og vår lov - gi - ver, fol - ke - sla - ge - nes håp og frel - ser:

24

Kom og frels _____ oss, Her - re vår Gud.

⁴ En formulering under notene her (*vår lovgiver*) svarer til oversettelsen fra før april 2024, men ble da av kommisjonen endret til ett nytt ord (*lovgiver*).